

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติ

ความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558

รัศมี ศรีมงคล *

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรชัย เลื่อนฉวี**

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทฤษฎีนิติรัฐ ทฤษฎีภารกิจของรัฐ หลักความเสมอภาค สิทธิมนุษยชน หลักการใช้และการตีความกฎหมายมหาชน ตลอดจนแนวคิดในการส่งเสริมและสนับสนุนความเท่าเทียมระหว่างเพศ ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความเท่าเทียมระหว่างเพศ ทั้งในต่างประเทศและของประเทศไทย และศึกษาปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวกับความเท่าเทียมระหว่างเพศ ตามพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 อีกทั้งยังศึกษาและเสนอแนะแนวทางการแก้ไขที่เหมาะสมกับประเทศไทยในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศ ตามพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558

จากการศึกษา พบว่า แม้ว่าในปัจจุบันประเทศไทยได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 โดยมีปัญหา ดังต่อไปนี้ ประการที่หนึ่ง ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการบังคับใช้มาตรา 17 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 ประการที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการการออกคำสั่งเรียกตามมาตรา 22 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 และประการที่สาม ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการการส่งเสริมและสนับสนุนความเท่าเทียมระหว่างเพศ ตามมาตรา 10วรรคสองอนุมาตรา 1 แห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 เพราะมาตรา 17 วรรคสอง ยังมีได้มีการกำหนดเกี่ยวกับคำนิยามของช้อยกเว้นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศให้เป็นถ้อยคำทางกฎหมายที่มีความชัดเจนเพียงพอ และปัญหาเกี่ยวกับการออกคำสั่งเรียกของผู้มีอำนาจตามมาตรา 22 วรรคสอง ไม่มีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอน กระบวนการ และกรอบระยะเวลาของการออกคำสั่งเรียกที่ชัดเจน ตลอดจนปัญหาเกี่ยวกับการขาดมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนโอกาสให้มีความเท่าเทียมระหว่างเพศอย่างเป็นระบบ ซึ่งปัญหาทั้งสามดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการสร้างสังคมให้มีความเสมอภาคและให้มีความเท่าเทียมกัน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยควรนำแนวคิด ทฤษฎี หรือหลักการตามกฎหมายของสหราชอาณาจักร ประเทศเนเธอร์แลนด์ และประเทศญี่ปุ่น มาปรับใช้ในประเทศเพื่อให้

* นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม

** ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยได้อย่างเหมาะสม ซึ่งประเทศไทยควรมีการแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 โดยมาตรา 17 วรรคสอง จะต้องมีการแก้ไขให้มีการตีความตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด กำหนดประเภทและขอบเขตของการตีความตามข้อยกเว้นต่าง ๆ ให้ชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคำนิยามของข้อยกเว้นให้มีความชัดเจนแน่นอนว่าเป็นการกระทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์นั้น และมาตรา 22 วรรคสอง กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอน กระบวนการและกรอบระยะเวลาของการออกคำสั่งเรียกของคณะกรรมการผู้มีความชำนาญ ตลอดจนการกำหนดเกี่ยวกับแผนการส่งเสริมและสนับสนุนโอกาสให้มีความเท่าเทียมระหว่างเพศ โดยกำหนดเป็นแผนที่มีกรอบระยะเวลาดำเนินการอย่างชัดเจน และสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับโอกาสในการเข้าถึงสิทธิด้านต่าง ๆ ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง เพื่อให้ประเทศไทยสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืนสืบไป

1. บทนำ

จากการศึกษา พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 พบว่าเกิดปัญหาดังต่อไปนี้

1.1 ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการบังคับใช้มาตรา 17 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558

จากการศึกษา พบว่า การที่พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 มาตรา 17 วรรคสอง ได้กำหนดให้การกระทำเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น การคุ้มครองสวัสดิภาพและความปลอดภัย การปฏิบัติตามหลักการทางศาสนา และความมั่นคงของประเทศ เป็นการกระทำที่ไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ จึงถือเป็นการยกเว้นที่มีเนื้อหาที่สามารถตีความหมายได้อย่างกว้างขวาง ไม่มีการกำหนดคำนิยามที่แน่นอนและชัดเจน โดยกำหนดเพียงหัวข้อที่ต้องการให้มีการยกเว้นเท่านั้น เพื่อให้อำนาจผู้บังคับใช้กฎหมายตีความจากตัวบทเองอันเป็นการให้อำนาจในการตีความมากเกินไป อาจทำให้มีการนำข้อยกเว้นนี้มาเป็นเหตุผลหรือเงื่อนไขในการเลือกปฏิบัติ เพราะความแตกต่างระหว่างเพศได้ ทำให้เกิดอุปสรรคต่อการสร้างความเท่าเทียมระหว่างเพศ ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการเลือกปฏิบัติดังกล่าว เพราะการกระทำตาม มาตรา 17 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 เป็นสาระสำคัญที่จะทำให้ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้ตามเจตนารมณ์ตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดไว้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งจะคุ้มครองประชาชนที่ถูกเลือกปฏิบัติให้ได้รับความเป็นธรรมเท่าที่ควร และเพื่อป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะความแตกต่างระหว่างเพศ

1.2 ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการการออกคำสั่งเรียกตามมาตรา 22 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558

จากการศึกษา พบว่า มาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 กำหนดให้อำนาจคณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการ วลพ. ได้มอบหมายนั้น มีอำนาจในการส่งหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณานั้น เป็นกระบวนการพิจารณาสอบสวนเพื่อให้ได้ข้อมูลและข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น แต่กฎหมายดังกล่าวมิได้กำหนดขั้นตอน กระบวนการ และระยะเวลาที่ชัดเจนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำสั่ง จึงทำให้ประชาชนผู้เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้มีอำนาจดังกล่าวโดยไม่มีเงื่อนไข ไม่สามารถอ้างเหตุจำเป็นอันสมควรแก่การยกเว้นได้ และไม่มีกำหนดจำนวนครั้งของการถูกเรียกให้ปฏิบัติ โดยผู้มีอำนาจสามารถออกคำสั่งตามที่กฎหมายให้อำนาจได้ตลอดไม่มีขอบเขตจำกัดไว้ หากผู้รับคำสั่งไม่ปฏิบัติตามจะต้องได้รับโทษตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนด จึงเห็นได้ว่าเนื้อหาของกฎหมายดังกล่าว เป็นกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน อันเป็นการจำกัดสิทธิเกินความจำเป็น

1.3 ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการการส่งเสริมและสนับสนุนความเท่าเทียมระหว่างเพศ ตามมาตรา 10 วรรคสอง อนุมาตรา 1 แห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558

จากการศึกษา พบว่า มาตรา 10 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 ได้บัญญัติให้คณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ มีอำนาจหน้าที่โดยรวมในการดำเนินการต่าง ๆ ตามที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นอำนาจหน้าที่หลักที่ต้องดำเนินการตามกฎหมาย อย่างไรก็ตามในมาตรา 10 วรรคสอง อนุมาตรา 1 แห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 ยังได้กำหนดให้คณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจในการกำหนดมาตรการพิเศษต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อประกอบการดำเนินการตามภาระหน้าที่หลัก จึงถือได้ว่าการกำหนดมาตรการพิเศษนี้เป็นเพียงอำนาจหน้าที่ลำดับรอง โดยกฎหมายให้อำนาจคณะกรรมการ สทพ. ใช้ดุลยพินิจที่จะกำหนดขึ้นมา มิได้มีสภาพบังคับให้ต้องปฏิบัติแต่อย่างใด จึงถือได้ว่ามาตรการพิเศษนี้เป็นเพียงมาตรการเสริมเพื่อที่จะให้มีการดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมให้มีความเท่าเทียมระหว่างเพศ นั่นเอง

2. แนวคิด หลักการ และทฤษฎีทางกฎหมายมหาชนที่เกี่ยวกับความเท่าเทียมระหว่างเพศ

2.1 หลักนิติรัฐ

หลักนิติรัฐ คือ รัฐที่ปกครองโดยกฎหมาย ไม่ใช่โดยมนุษย์ (government of law and not of men) นิติรัฐ เป็นรัฐที่ต้องยอมตนอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ที่กำหนดการกระทำของรัฐต่อปัจเจกชนในสองนัย คือ กฎเกณฑ์ประการแรก กำหนดสิทธิเสรีภาพของประชาชน และกฎเกณฑ์ประการที่สอง กำหนดวิธีการและมาตรฐานซึ่งรัฐหรือหน่วยงานสามารถใช้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

รวมเป็นกฎเกณฑ์สองชนิดที่มีผลร่วมกัน นั่นก็คือการจำกัดอำนาจของรัฐ โดยการให้อำนาจนั้นอยู่ภายใต้ระบบกฎหมายที่รัฐกำหนด ลักษณะเด่นที่สุดของนิติรัฐก็คือ รัฐไม่สามารถใช้วิธีการอื่นนอกจากที่ระบบกฎหมายใช้บังคับอยู่ในเวลานั้น กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ รัฐไม่สามารถใช้มาตรการใดๆ ต่อประชาชนได้ เว้นแต่กฎหมายที่รัฐสภาตราขึ้นจะให้ให้อำนาจไว้โดยตรงหรือโดยปริยาย ซึ่งผู้วิจัยจะได้กล่าวโดยสรุปหลักนิติรัฐเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

การมีกฎหมายที่ดี (good law) อันจะเกี่ยวข้องทั้งในหลักเกณฑ์การจัดให้มีกฎหมายและสาระของกฎหมาย ซึ่งกฎหมายต้องมีความชัดเจน เพื่อให้บุคคลเข้าใจความหมายได้ง่าย และสามารถปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎหมายได้หรือสามารถใช้กฎหมายได้ถูกต้อง และในแง่ของสาระของกฎหมายนั้น ย่อมเป็นที่แน่นอนว่ากฎหมายมีขึ้นเพื่อความดีของสังคม และความดีนั้นย่อมทำให้สมาชิกในสังคมทุกคนได้รับประโยชน์และการปฏิบัติที่เป็นธรรม ซึ่งรัฐที่เป็นนิติรัฐต้องเคารพหลักความชัดเจนแน่นอน หลักการนี้เรียกร่องความชัดเจนและความมั่นคงแน่นอนของการตัดสินใจของรัฐตลอดจนเรียกร่องมิให้รัฐตรากฎหมายย้อนหลังหรือสั่งการเป็นผลร้ายจนกระทบการคุ้มครองความเชื่อถือและไว้วางใจที่บุคคลมีต่อการใช้อำนาจรัฐ

2.2 หลักความเสมอภาค

หลักความเสมอภาค ถือว่าเป็นหลักพื้นฐานของศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ย่อมได้รับการรับรองและคุ้มครองจากกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันในฐานะที่เป็นมนุษย์โดยมิต้องคำนึงถึง คุณสมบัติอื่น ๆ อาทิ เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ถิ่นกำเนิด เป็นต้น สามารถจำแนกได้ 2 ประเภท คือ หลักความเสมอภาคทั่วไปและหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่อง ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงเฉพาะหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องในส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ หลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับชายและหญิง กล่าวคือ หลักความเสมอภาคไม่ใช่เป็นแต่เพียงแนวคิดที่เป็นทางการที่ใช้ได้ทั้งไวยากรณ์และทางกฎหมาย ความเสมอภาคต้องเป็นแนวคิดเรื่องเนื้อหาสาระที่สามารถทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างอำนาจและสถานะของอำนาจที่เกี่ยวข้องกับชายและหญิงโดยทั่วไปด้วย แต่การใช้หลักความเสมอภาคที่มีความหลากหลายในทางปฏิบัติเนื่องจากสาระสำคัญของข้อเท็จจริงที่แตกต่างกัน ดังนั้นการปฏิบัติแก่บุคคลตามหลักความเสมอภาคย่อมแตกต่างกันไปด้วย ทั้งนี้ย่อมเป็นความแตกต่างที่ยอมรับได้ ซึ่งมีหลักเกณฑ์ของการปฏิบัติให้เท่าเทียมกันหรือข้อห้ามเลือกปฏิบัติ ได้แก่ ต้องใช้หลักเกณฑ์อันเดียวกันกับทุกคน เว้นแต่สถานการณ์แตกต่างกันไป หรือการใช้กฎเกณฑ์ที่แตกต่างกันนั้นต้องมีความสัมพันธ์กับสาระสำคัญของกฎเกณฑ์นั้น หรือหากปฏิบัติให้แตกต่างกันอันเนื่องมาจากผลประโยชน์มหาชนหรือการอ้างประโยชน์สาธารณะเพื่อไม่ต้องเคารพต่อหลักแห่งความเสมอภาคจะต้องไม่เป็นการก่อให้เกิดการแบ่งแยกอย่างที่ไม่สามารถยอมรับได้ หรือการเลือกปฏิบัติที่เป็นธรรมมุ่งลดความเหลื่อมล้ำที่ดำรงอยู่ หรือการปฏิบัติให้แตกต่างกันอันเนื่องมาจากระบบที่แตกต่างกัน ตลอดจนการปฏิบัติให้แตกต่างกันอันเนื่องมาจากประเพณี

2.3 สิทธิมนุษยชน

สิทธิมนุษยชน เป็นสิทธิประจำตัวของมนุษย์ทุกคน เพราะมนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรีมีเกียรติศักดิ์ประจำตัว สิทธิมนุษยชนไม่สามารถโอนให้แก่กันได้ นักกฎหมายโดยทั่วไปมักอธิบายว่า “สิทธิ” คือประโยชน์ที่กฎหมายรับรอง ซึ่งเป็นไปตามหลักกฎหมายในขอบเขตที่แคบในแง่ที่ว่าคนจะมีสิทธิได้ต้องมีกฎหมายรับรองไว้เท่านั้น ถ้ากฎหมายไม่เขียนรับรองไว้ย่อมไม่มีสิทธิ หรือไม่ได้รับสิทธิ แต่ในแง่ของ “สิทธิมนุษยชน” นั้น ขอบเขตของสิทธิมนุษยชนกว้างกว่าสิ่งที่กฎหมายรับรองดังกล่าวข้างต้น ซึ่งสิทธิมนุษยชนที่ได้รับการรับรองทั่วโลกว่าเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของการปฏิบัติต่อมนุษย์นั้น ซึ่งในปัจจุบันสิทธิมนุษยชนได้มีการพัฒนาและขยายขอบเขตกว้างขวางมากขึ้นไปถึงระดับประชาคมโลก เพราะนอกเหนือจากรัฐธรรมนูญอันเป็นเกณฑ์มาตรฐานสิทธิมนุษยชนที่ยึดถือปฏิบัติมีผลบังคับใช้ภายในประเทศแล้ว ยังมีเกณฑ์มาตรฐานระหว่างประเทศอีกเป็นจำนวนมาก หนึ่งในนั้นคือ อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ซึ่งประเทศไทยได้เข้าร่วมลงนามเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2528

2.4 การตีความกฎหมายมหาชน

การใช้และการตีความกฎหมายมหาชน เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์การตีความกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่ปรากฏอยู่ในระบบกฎหมายต่าง ๆ จะพบว่า มีความคล้ายคลึงกันคือ พยายามที่จะค้นหาความหมายของบทกฎหมายโดยอาศัยเครื่องมือทางนิติวิธี ซึ่งโดยปกติแล้วย่อมได้แก่ ถ้อยคำในกฎหมาย ความเป็นมาในกฎหมาย ระบบกฎหมายทั้งระบบ ตลอดจนวัตถุประสงค์ของบทกฎหมายนั้น โดยการตีความตามลายลักษณ์อักษรแบ่งออกเป็น ข้อพิจารณาเบื้องต้น ถ้อยคำที่เป็นองค์ประกอบทางกฎหมายเชิงพรรณนาและถ้อยคำที่เป็นองค์ประกอบทางกฎหมายเชิงบรรทัดฐาน และถ้อยคำที่เป็นหลักการทั่วไป ซึ่งในที่นี้จะขอล่าวเฉพาะถ้อยคำที่เป็นหลักการทั่วไปสรุปได้ ดังนี้

ถ้อยคำที่เป็นหลักการทั่วไป คือ ถ้อยคำที่เป็นองค์ประกอบของกฎหมายเชิงบรรทัดฐานซึ่งอ้างอิงเชื่อมโยงกับคุณค่าทางสังคม แม้จะมีความหมายที่กว้างและคลุมเครือเป็นพิเศษ แต่ก็เป็นถ้อยคำที่มีความสำคัญ เพราะมีเนื้อหาในเชิงหลักการอันเป็นศูนย์กลางของบทบัญญัติแห่งกฎหมายในทางกฎหมายมหาชน การที่ฝ่ายนิติบัญญัติใช้ถ้อยคำที่เป็นหลักการทั่วไป อาจถือได้ว่าฝ่ายนิติบัญญัติกำลังปล่อยให้องค์กรผู้ใช้กฎหมายเป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์ที่แท้จริงขึ้นใช้บังคับการบัญญัติกฎหมาย โดยใช้ถ้อยคำที่เป็นหลักการทั่วไปจึงมีปัญหา เพราะอาจมองได้ว่าองค์กรนิติบัญญัติกำลังหนีจากความรับผิดชอบทางการเมือง โดยผลักภารกิจดังกล่าวไปให้องค์กรอื่นกระทำแทนนอกจากนี้การบัญญัติกฎหมายโดยใช้ถ้อยคำที่เป็นหลักการทั่วไปยังก่อให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องอธิบายต่อไปอีกในทางกฎหมายปกครองว่า ความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจระหว่างองค์กรฝ่ายปกครองกับองค์กรตุลาการจะอยู่ในลักษณะเช่นใด องค์กรตุลาการสามารถเข้ามาควบคุมตรวจสอบการตีความตลอดจนการปรับใช้กฎหมายขององค์กรฝ่ายปกครองได้อย่างเต็มที่หรือไม่ หรือในกรณีดังกล่าวนี้ต้องถือว่าองค์กรนิติบัญญัติมุ่งประสงค์จะมอบอำนาจให้องค์กรฝ่าย

ปกครอง ดังนั้นองค์การตุลาการย่อมไม่สามารถเข้ามาตรวจสอบการใช้อำนาจขององค์กรฝ่ายปกครองได้อย่างเต็มที่ ได้แต่ตรวจสอบว่าการปรับใช้ถ้อยคำที่มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจงนั้น เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เท่านั้น

3 กฎหมายเกี่ยวกับความเท่าเทียมระหว่างเพศของต่างประเทศและประเทศไทย

3.1 กฎหมายเกี่ยวกับความเท่าเทียมระหว่างเพศของต่างประเทศ

3.1.1 สหราชอาณาจักร

สหราชอาณาจักรมีกฎหมายในเรื่องการเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับความเท่าเทียมระหว่างเพศ ในรูปแบบพระราชบัญญัติคือ “The Sex Discrimination Act 1975” ซึ่งออกใช้บังคับในปี พ.ศ.2518 เป็นเวลากว่า 30 ปีมาแล้ว และยังคงมีผลบังคับใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน ซึ่งกฎหมายดังกล่าวมิได้มุ่งคุ้มครองเฉพาะสตรีในเรื่องการถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศเท่านั้น แต่ยังมีคุ้มครองบุคคลอื่น ๆ อีกด้วย โดยสามารถแบ่งออกเป็น 6 หมวด แต่จะขอกล่าวเฉพาะใน หมวด 5 ที่กำหนดเกี่ยวกับข้อยกเว้นในส่วนของหมวดที่ 2-4 ซึ่งเป็นข้อยกเว้นของการกระทำที่ไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติ สรุปได้ดังนี้

1) ด้านองค์การการกุศล

การกระทำที่ไม่ชอบธรรมที่สร้างขึ้นเพื่อให้เกิดผลกระทบต่อบัพัญญัติทางการกุศลโดยมีผลต่อบัพัญญัติเพื่อการแสวงหาผลประโยชน์จากบุคคลเพศใดเพศหนึ่งเท่านั้น ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ใด ๆ ต่อบุคคลเพศตรงข้าม ซึ่งจัดเป็นข้อยกเว้นหรือเป็นบุคคลที่ไม่มียุทธศาสตร์ เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น จึงถือได้ว่าเป็นบัพัญญัติที่อยู่ในขอบเขตตราสารทางการกุศล ไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

2) ด้านที่พักอาศัยในชุมชน

การกระทำอันนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในหมวด 2 ถึง 3 ถือเป็นการเลือกปฏิบัติทางเพศอันไม่ชอบธรรมในการรับบุคคลเข้าพักอาศัยในที่พักชุมชนในกรณีที่พักดังกล่าวถูกจัดไว้เพื่อให้เกิดความยุติธรรมหรือเท่าเทียมกันสำหรับชายและหญิงโดยคำนึงตามระดับความต้องการของสถานการณ์

ในมาตรานี้ “ที่พักชุมชน” หมายถึงที่พักอาศัยซึ่งรวมถึงหอพักหรือที่พักนอนแบบแบ่งปันร่วมกับผู้อื่นโดยจัดสร้างขึ้นเพื่อความเป็นส่วนตัวหรือความเหมาะสมแก่ผู้ชายเท่านั้นหรือผู้หญิงเท่านั้น (แต่อาจรวมถึงที่พักนอนร่วมกันที่จัดไว้ให้ผู้ชายส่วนหนึ่งและผู้หญิงส่วนหนึ่งหรือที่พักนอนสามัญ)

ในมาตรานี้ “ที่พักชุมชน” ยังรวมถึงที่พักอาศัยทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งที่จัดไว้สำหรับผู้ชายเท่านั้นหรือผู้หญิงเท่านั้นสืบเนื่องจากเหตุผลด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางสุขภาพที่มีในที่พักอาศัยดังกล่าว

3) ด้านการได้รับผลประโยชน์ทางอ้อม

การอ้างอิงในพระราชบัญญัติฉบับนี้ว่าด้วยการให้บุคคลใดเข้าถึงผลประโยชน์ สิ่งอำนวยความสะดวกหรือบริการที่ไม่ได้ถูกจำกัดไว้เป็นผลประโยชน์ สิ่งอำนวยความสะดวกหรือบริการสำหรับบุคคลนั้นเพียงคนเดียว แต่ยังรวมถึงวิธีการที่บุคคลนั้นมีอำนาจในการเข้าถึงผลประโยชน์ สิ่งอำนวยความสะดวกหรือบริการที่มอบให้แก่บุคคลอื่น (“ผู้จัดสรรตัวจริง”)

4) ด้านความมั่นคงแห่งชาติ

การกระทำที่นอกเหนือจากบทบัญญัติในหมวด 2 และ 4 ที่เป็นการกระทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ของการปกป้องความมั่นคงของชาติ หรือมีใบรับรองที่มีการอ้างว่าได้รับการลงนามในนามของพระมหากษัตริย์ หรือรัฐมนตรี และการรับรองว่าการกระทำหนึ่งที่ระบุไว้ในใบรับรองกระทำขึ้นเพื่อจุดประสงค์ของการปกป้องความมั่นคงของชาติจะต้องมีหลักฐานแน่ชัดว่าได้ทำการไปเพื่อจุดประสงค์ดังกล่าว และเอกสารที่อ้างว่าเป็นใบรับรองนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์และได้รับการพิสูจน์จึงจะถือว่าเป็นใบรับรอง

3.1.2 ประเทศเนเธอร์แลนด์

ประเทศเนเธอร์แลนด์ มีกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติด้วยความเท่าเทียมระหว่างเพศ (Equal Treatment Act) ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่รวบรวมกฎหมายพื้นฐานที่จะปกป้องคุ้มครองความเหลื่อมล้ำทางสังคม ประกาศใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม ค.ศ. 1994 โดยได้บัญญัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นพื้นฐานที่สามารถกระทำได้โดยไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1) ด้านเชื้อชาติ

ข้อห้ามต่อการเลือกปฏิบัติที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้จะไม่ผลหากจุดมุ่งหมายของมาตรการการเลือกปฏิบัติจัดให้ผู้หญิงหรือบุคคลที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์เฉพาะหรือกลุ่มวัฒนธรรมกลุ่มน้อย อยู่ในตำแหน่งที่ได้รับสิทธิพิเศษเพื่อกำจัดหรือลดความไม่เท่าเทียมกันที่เกี่ยวข้องกับเชื้อชาติหรือเพศและการเลือกปฏิบัติดังกล่าวมีสัดส่วนอันสมเหตุสมผลในจุดมุ่งหมายดังกล่าว

2) ด้านสัญชาติ

ข้อห้ามต่อการเลือกปฏิบัติในเรื่องสัญชาติที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้จะไม่ผลหากการเลือกปฏิบัติเป็นไปตามกฎเกณฑ์ทั่วไปหรือเป็นไปตามกฎระเบียบแห่งกฎหมายนานาชาติที่เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ได้เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร หรือในกรณีที่สัญชาติเป็นปัจจัยกำหนด

3) ด้านศาสนา

พระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีผลต่อความสัมพันธ์ทางกฎหมายภายในชุมชนศาสนาภาคอิสระหรือสมาคมอิสระและความสัมพันธ์ภายในสมาคมอื่น ๆ ที่มีธรรมชาติทางจิตวิญญาณเป็นองค์ประกอบ และสำนักงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศาสนา

3.1.3 ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นมีกฎหมายพื้นฐานเพื่อสังคมที่มีความเสมอภาคทางเพศ (The Basic Law for a Gender-equal Society (LAW No.72 of 1999)) ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคมที่มีความเสมอภาคทางเพศ โดยนโยบายพื้นฐานที่ส่งเสริมและสนับสนุนรูปแบบสังคมที่มีความเสมอภาคนั้น จะบัญญัติไว้ในมาตรา 13-20 มีสาระสำคัญพอสรุปได้ดังนี้

แผนการพื้นฐานสำหรับความเสมอภาคทางเพศ

รัฐบาลจะสร้างแผนการพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการก่อตั้งสังคมแห่งความเสมอภาคทางเพศ (ต่อไปนี้จะเรียกว่า “แผนการพื้นฐานเพื่อความเสมอภาคทางเพศ”) เพื่อดำเนินการตามนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการก่อตั้งสังคมแห่งความเสมอภาคทางเพศอย่างครอบคลุมและเป็นระบบ โดยแผนการพื้นฐานเพื่อความเสมอภาคทางเพศจะต้องกำหนดให้ร่างนโยบายที่ควรได้รับการออกแบบอย่างครอบคลุมและเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการก่อตั้งสังคมแห่งความเสมอภาคทางเพศในระยะยาว และสาระสำคัญที่จำเป็นต่อการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการก่อตั้งสังคมแห่งความเสมอภาคทางเพศอย่างครอบคลุมและเป็นระบบ ซึ่งนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นจะกำหนดร่างแผนการพื้นฐานเพื่อความเสมอภาคทางเพศและถามการตัดสินใจจากคณะรัฐมนตรีหลังจากได้รับฟังความคิดเห็นจากสภาในเรื่องความเสมอภาคทางเพศ อีกทั้งนายกรัฐมนตรีจะประกาศแผนการพื้นฐานเพื่อความเสมอภาคทางเพศทันทีเมื่อคณะรัฐมนตรีได้ทำการตัดสินใจโดยแผนดังกล่าวสามารถเปลี่ยนแปลงโดยอนุโลมได้

แผนการระดับจังหวัดว่าด้วยความเสมอภาคทางเพศ

ด้วยการพิจารณาแผนการพื้นฐานว่าด้วยความเสมอภาคทางเพศ จังหวัดต่าง ๆ จะต้องสร้างแผนการพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการส่งเสริมการก่อตั้งสังคมแห่งความเสมอภาคทางเพศภายในพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัด (ต่อไปนี้จะเรียกว่า “แผนการระดับจังหวัดว่าด้วยความเสมอภาคทางเพศ”) ซึ่งจะต้องกำหนดเงื่อนไขให้ร่างนโยบายที่ควรได้รับการกำหนดสำหรับการส่งเสริมการก่อตั้งสังคมแห่งความเสมอภาคทางเพศมีความครอบคลุมในระยะยาวภายในพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัดนอกจากนี้ยังมีสาระที่จำเป็นต้องใช้ในการกำหนดนโยบายสำหรับการส่งเสริมการก่อตั้งสังคมแห่งความเสมอภาคทางเพศอย่างครอบคลุมและเป็นระบบภายในพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัด

3.2 กฎหมายเกี่ยวกับความเท่าเทียมระหว่างเพศของประเทศไทย

การตรวจสอบการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศปัจจุบันการกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ ประกาศ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดในลักษณะที่เป็นเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศจะกระทำมิได้

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าว เพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพและความปลอดภัย หรือการปฏิบัติตามหลักการทางศาสนา หรือเพื่อความมั่นคงของประเทศ ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

บุคคลใดเห็นว่าตนได้รับหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็น การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ และมีใช่เป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาล หรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเด็ดขาดแล้ว ให้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ คณะกรรมการ วินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่ามีการเลือกปฏิบัติโดย ไม่เป็นธรรมระหว่างเพศหรือไม่ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็น ธรรมระหว่างเพศให้เป็นที่สุดทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำร้อง การพิจารณา และการ วินิจฉัยให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการส่งเสริมความเท่า เทียมระหว่างเพศ ซึ่งการร้องขอดังกล่าวนั้นไม่เป็นการตัดสิทธิผู้ร้องในอันที่จะฟ้องเรียก ค่าเสียหายฐานละเมิดต่อศาลที่มีเขตอำนาจ โดยให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ ตัวเงินให้แก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศได้ และหากการเลือกปฏิบัติโดย ไม่เป็นธรรมระหว่างเพศนั้นเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ศาลจะ กำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษให้แก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศไม่เกิน สี่เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงด้วยก็ได้

การใช้สิทธิใดที่เห็นว่าตนได้รับหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่ เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ระหว่างเพศอาจขอให้องค์กรที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ยื่นคำร้องหรือฟ้องคดีแทนได้ สำหรับการฟ้องคดี ให้ฟ้องภายในระยะเวลาสองปีนับแต่วันที่คณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ระหว่างเพศมีคำวินิจฉัย หรือนับแต่วันที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาถึงที่สุด แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศวินิจฉัยว่า มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศโดยอาศัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญและยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ คณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ยื่นเรื่องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อพิจารณายื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือ แแย้งต่อ รัฐธรรมนูญหรือไม่

นอกจากนี้ ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ วินิจฉัยว่า เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ให้มีอำนาจออกคำสั่ง ดังต่อไปนี้

(1) ให้นำหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตามอำนาจ หน้าที่ด้วยวิธีใดที่เห็นเหมาะสม เพื่อระงับและป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ระหว่างเพศ

(2) ให้การชดเชยและเยียวยาผู้เสียหายตามความในหมวด 4 คำสั่งของคณะกรรมการ วินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ตามวรรคหนึ่ง จะต้องแสดงผลอย่าง ชัดเจนและอาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ได้เท่าที่จำเป็น รวมทั้งจะมีข้อสังเกตเสนอต่อคณะกรรมการ

ส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐองค์กรเอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีใดตามที่เห็นสมควรก็ได้

อย่างไรก็ตาม เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการวินิจฉัยการ เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ อนุกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการ วินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ มอบหมาย มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยมี หมายค้น

(2) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งสิ่งของหรือเอกสารที่ เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาให้ผู้เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวก ชี้แจงข้อเท็จจริงตอบ หนังสือสอบถาม หรือส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องแก่กรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่ เป็นธรรมระหว่างเพศ อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวในการปฏิบัติการตามวรรค หนึ่ง

4. วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติความเท่า เทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการบังคับใช้มาตรา 17 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความเท่า เทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558

จากการศึกษา พบว่า การที่มาตรา 17 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียม ระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 ได้กำหนดให้การกระทำต่าง ๆ ได้แก่ การกระทำเพื่อขจัดอุปสรรคหรือ ส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองสวัสดิ ภาพและความปลอดภัย หรือการปฏิบัติตามหลักการทางศาสนา ตลอดจนถึงเพื่อความมั่นคงของ ประเทศ เป็นการกระทำที่ไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ จึงถือเป็น ข้อยกเว้นที่มีเนื้อหาที่สามารถตีความหมายได้อย่างกว้างขวาง เนื่องจากไม่มีการกำหนดคำนิยามที่ แน่นนอนและชัดเจน โดยกำหนดเพียงหัวข้อที่ต้องการให้มีการยกเว้นเท่านั้น เพื่อให้อำนาจผู้บังคับ ใช้กฎหมายตีความจากตัวบทเองอันเป็นการให้อำนาจในการตีความอย่างกว้าง อาจทำให้มีการนำ ข้อยกเว้นนี้มาเป็นเหตุผลหรือเงื่อนไขในการเลือกปฏิบัติเพราะความแตกต่างระหว่างเพศได้ ทำให้เกิดอุปสรรคต่อการสร้างความเท่าเทียมระหว่างเพศ ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนได้รับความ เดือดร้อนจากการเลือกปฏิบัติดังกล่าว เพราะการกระทำตามมาตรา 17 วรรคสอง แห่ง พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 เป็นสาระสำคัญที่จะทำให้ไม่สามารถ บังคับใช้กฎหมายได้ตามเจตนารมณ์ตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดไว้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ มุ่งจะคุ้มครองประชาชนที่ถูกเลือกปฏิบัติให้ได้รับความเป็นธรรมเท่าที่ควร และเพื่อป้องกันมิให้มี การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะความแตกต่างระหว่างเพศ

นอกจากนี้ การที่กฎหมายได้บัญญัติข้อยกเว้นที่ไม่มีความชัดเจน ส่งผลทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมและความไม่เท่าเทียมในสังคม ซึ่งประชาชนทุกคนควรมีสิทธิได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมและมีความเสมอภาคระหว่างเพศ ตลอดจนทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายที่ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือและความศรัทธาของประชาชน และทำให้เกิดความเกรงกลัวว่าอาจจะไม่ได้รับความเป็นธรรมเพราะกฎหมายสามารถตีความได้อย่างกว้าง รวมไปถึงการเลือกปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มบุคคลเท่านั้น ปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่างเพศก็ยังคงเป็นปัญหาที่ไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง แม้ว่าจะมีกฎหมายเฉพาะทางที่บัญญัติขึ้นมาเพื่อสร้างความเสมอภาคให้มีความเท่าเทียมระหว่างเพศ แต่กฎหมายดังกล่าวก็ไม่สามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ส่งผลให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับมาตรการบังคับใช้มาตรา 17 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 ซึ่งถือว่าเป็นมาตรการที่สำคัญที่จะคุ้มครองและป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ทำให้ไม่สามารถบรรลุตรงตามวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของกฎหมายได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ถ้อยคำต่างๆ ตามที่ปรากฏในมาตรา 17 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 ล้วนแต่เป็นถ้อยคำที่เป็นหลักการทั่วไปและมีความหมายไม่เฉพาะเจาะจง มีลักษณะเปิด เพื่อให้ผู้ใช้กฎหมายใช้ดุลพินิจค่อนข้างกว้างขวางในอันที่จะตีความและปรับใช้ถ้อยคำเหล่านั้น แต่เนื่องจากมาตรา 17 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 ดังกล่าว เป็นสาระสำคัญในการที่จะทำให้เกิดปัญหาการเลือกปฏิบัติเพราะความแตกต่างระหว่างเพศได้ ซึ่งผู้ตีความจะต้องตีความกฎหมายด้วยความระมัดระวังอยู่ในกรอบของถ้อยคำที่เป็นหลักการทั่วไป ต้องวิเคราะห์ความเป็นมาและระบบกฎหมาย ประกอบกับวัตถุประสงค์ของบทกฎหมายนั้นๆ ด้วย หากผู้บังคับใช้กฎหมายใช้ดุลพินิจที่เป็นการมุ่งให้เกิดประโยชน์แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะโดยนำถ้อยคำเหล่านั้นมาเป็นข้ออ้างในการเลือกปฏิบัติ ย่อมไม่สอดคล้องต่อหลักกฎหมายมหาชน ได้แก่ หลักนิติรัฐ หลักความเสมอภาค หลักสิทธิมนุษยชน และหลักการใช้และการตีความกฎหมายมหาชน ส่งผลทำให้เกิดปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการบังคับใช้ มาตรา 17 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 ตลอดจนทำให้ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้ตรงตามเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ที่กฎหมายกำหนด

ดังนั้น จะเห็นได้ว่ามาตรา 17 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียม ระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 เป็นบทบัญญัติที่เป็นถ้อยคำทางกฎหมายที่ไม่ชัดเจนอย่างพอเพียงเพื่อให้บุคคลสามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามกฎหมาย และเป็นถ้อยคำลักษณะเปิดให้ผู้บังคับใช้กฎหมายใช้ดุลพินิจค่อนข้างกว้าง ทำให้ประชาชนเกิดความกังวลในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐ นอกจากนี้หากในอนาคตปัญหาทางกฎหมายดังกล่าวไม่ได้รับการแก้ไขจะทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม เพราะอาจมีการใช้ข้อยกเว้นนี้เป็นข้ออ้างในการที่จะเลือกปฏิบัติต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความแตกต่างระหว่างเพศได้ ปัญหาความเท่าเทียมของหญิงชายหรือ

บุคคลที่แสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิดก็ยังคงเกิดเป็นปัญหาขึ้นอย่างสม่ำเสมอและยังคงฝังรากในสังคมไทยต่อไป ประชาชนจะขาดความเชื่อมั่นต่อการบังคับใช้กฎหมายของภาครัฐ และประเทศจะไม่ได้รับการพัฒนาเนื่องจากขาดการมีกฎหมายที่ดีและกฎหมายไม่ได้สร้างความ เป็นธรรมให้กับ สังคมและส่งผลทำให้ขัดต่อวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของการบังคับใช้ กฎหมาย

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการการออกคำสั่งเรียกตามมาตรา 22 วรรคสอง แห่ง พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558

จากการศึกษา พบว่า การที่มาตรา 22 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 กำหนดให้อำนาจกรรมการ วลพ. อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งคณะกรรมการ วลพ. ได้มอบหมายนั้น มีอำนาจในการส่งหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลมาให้ ถ้อยคำ หรือให้ส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณานั้น เป็นกระบวนการ พิจารณาสอบสวนเพื่อให้ได้ข้อมูลและข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น แต่กฎหมายดังกล่าวมิได้กำหนด ขั้นตอน กระบวนการ และระยะเวลาที่ชัดเจนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำสั่ง จึงทำให้ประชาชน ผู้เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้มีอำนาจดังกล่าวโดยไม่มีเงื่อนไข ไม่สามารถอ้างเหตุจำเป็น อันสมควรแก่การยกเว้นได้ และไม่มีข้อกำหนดจำนวนครั้งของการถูกเรียกให้ปฏิบัติ โดยผู้มี อำนาจสามารถออกคำสั่งตามที่กฎหมายให้อำนาจได้ตลอดไม่มีขอบเขตจำกัดไว้ หากผู้รับคำสั่งไม่ ปฏิบัติตามจะต้องได้รับโทษตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนด จึงเห็นได้ว่าเนื้อหาของกฎหมาย ดังกล่าว เป็นกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน อันเป็นการ จำกัดสิทธิเกินความจำเป็น

นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่า การออกคำสั่งเรียกตามมาตรา 22 วรรคสอง แห่ง พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 ที่มิได้กำหนดขั้นตอน กระบวนการ และ กรอบระยะเวลาของการดำเนินการที่ชัดเจน แต่ได้กำหนดเพียงประเภทที่ต้องปฏิบัติตามเท่านั้น ซึ่งมีลักษณะที่ไม่คำนึงถึงขั้นตอนที่ชัดเจนและไม่มีความเหมาะสมแก่การบังคับใช้ ตลอดจนไม่ คำนึงถึงการเลือกมาตรการที่จำเป็นที่ส่งผลเสียกระทบต่อประชาชนน้อยที่สุด จึงส่งผลทำให้ เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจจะใช้อำนาจตามที่กฎหมายกำหนดออกคำสั่งไปกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพ ขั้นพื้นฐานของประชาชน เพราะผู้มีอำนาจดังกล่าวอาจจะออกคำสั่งที่เป็นการจำกัดสิทธิเกินความ จำเป็นโดยที่ผู้รับคำสั่งเรียกนั้นไม่สามารถโต้แย้งใดๆ ได้ ต้องปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองแบบ ไม่มีเงื่อนไข ส่งผลให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นต่อการบังคับใช้กฎหมายของภาครัฐ ซึ่งหาก กฎหมายมีเนื้อหาที่ชัดเจนดังกล่าวแล้วก็จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินการของภาครัฐและ เกิดประโยชน์จากการที่ประชาชนให้ความร่วมมือในการอำนวยความสะดวกได้ตามวัตถุประสงค์ที่ กฎหมายต้องการ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่มาตรา 22 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ ความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 มิได้กำหนดขั้นตอน กระบวนการ และกรอบระยะเวลาใน

การดำเนินการให้มีความชัดเจน และไม่มีค่านอนเพียงพอที่จะทำให้ประชาชนกำหนด พฤติกรรมของตนเองภายใต้กฎหมายที่ขาดความชัดเจนได้ จึงทำให้ไม่สอดคล้องกับหลักนิติรัฐใน ส่วนที่เกี่ยวกับการมีกฎหมายที่ดี ส่งผลทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับมาตรการการออกคำสั่งเรียกตาม มาตรา 22 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 ซึ่งหากการ บัญญัติกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจะต้องคำนึงถึงหลักกฎหมายที่ดี ต้องมีการพิจารณาให้รอบคอบและจะต้องเล็งเห็นความจำเป็นที่จะต้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของ ประชาชนจากการบังคับใช้กฎหมายด้วย ตลอดจนการมีหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติที่แน่นอนเพื่อ เป็นการประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมิให้ผู้มีอำนาจใช้อำนาจตามกฎหมายที่เป็นการ จำกัดสิทธิเกินความจำเป็น

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติของมาตรา 22 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความเท่า เทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 ดังกล่าว เป็นบทบัญญัติที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพขั้น พื้นฐานของประชาชน เนื่องจากบทบัญญัตินี้มีเนื้อหาสาระที่เป็นการสร้างภาระให้กับประชาชนเกิน ความจำเป็น อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีอำนาจใช้อำนาจตามที่กฎหมายกำหนดให้ไป กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน และส่งผลเสียมากกว่าผลดีที่เกิดกับสาธารณะ โดยประชาชนจะถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพเพราะ ต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดโดยไม่สามารถโต้แย้งได้ถึงแม้จะมีเหตุจำเป็นและมีเหตุผลอัน สมควรในการที่จะไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ซึ่งหากไม่ปฏิบัติตามก็ต้องถูกลงโทษตามที่กฎหมาย บัญญัติไว้ จึงทำให้กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในร่างกาย ความเป็นอยู่ เกียรติยศ ชื่อเสียง และ ส่งผลเสียต่อการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่คุ้มกับประโยชน์ที่เอกชนต้องเสียไป และทำให้เจ้าหน้าที่ที่ บังคับใช้กฎหมายต้องปฏิบัติงานด้วยความเสี่ยงที่จะเกิดจากการพิพาทกับประชาชน ตลอดจนไม่ สามารถบังคับใช้กฎหมายได้ตามเจตนารมณ์ รวมถึงส่งผลเสียต่อภาครัฐในด้านความน่าเชื่อถือใน การตรากฎหมาย และการให้หลักประกันต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่จะต้องได้รับการ คุ้มครองและคุ้มครองจากภาครัฐ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้บริหารประเทศต้องตระหนักและให้ความสำคัญ เพื่อให้ประเทศมีกฎหมายที่เป็นธรรมและสร้างความสงบสุขให้กับประชาชนอย่างยั่งยืน

4.3 ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการการส่งเสริมและสนับสนุนความเท่าเทียมระหว่างเพศ ตามมาตรา 10 วรรคสอง อนุมาตรา 1 แห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558

จากการศึกษา พบว่า มาตรา 10 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียม ระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 ได้บัญญัติให้คณะกรรมการ สทพ. มีอำนาจหน้าที่โดยรวมในการ ดำเนินการต่าง ๆ ตามที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นอำนาจหน้าที่หลักที่ต้องดำเนินการตาม กฎหมาย อย่างไรก็ตามในมาตรา 10 วรรคสอง อนุมาตรา 1 แห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียม ระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 ยังได้กำหนดให้คณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจในการกำหนดมาตรการ พิเศษต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อประกอบการดำเนินการตามภาระหน้าที่หลัก จึงถือได้ว่าการกำหนด

มาตรการพิเศษนี้เป็นเพียงอำนาจหน้าที่ลำดับรอง โดยกฎหมายให้อำนาจคณะกรรมการ สทพ. ใช้ดุลยพินิจที่จะกำหนดขึ้นมา มิได้มีสภาพบังคับให้ต้องปฏิบัติแต่อย่างใด จึงถือได้ว่ามาตรการพิเศษนี้เป็นเพียงมาตรการเสริมเพื่อที่จะให้มีการดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมให้มีความเท่าเทียมระหว่างเพศ

นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่า เกิดปัญหาเกี่ยวกับมาตรการการส่งเสริมและสนับสนุนความเท่าเทียม ระหว่างเพศ เพราะพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 มาตรา 10 วรรคสอง อนุมาตรา 1 กำหนดให้มีมาตรการพิเศษแต่กฎหมายมิได้มีสภาพบังคับให้ต้องมีการปฏิบัติ เป็นเพียง มาตรการที่จะดำเนินการหรือไม่ก็ได้ จึงส่งผลให้ไม่มีมาตรการที่จะแก้ไขปัญหาคความเท่าเทียม ระหว่างเพศอย่างจริงจัง ตลอดจนขาดการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีความเท่าเทียมระหว่างเพศ เท่าที่ควร ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมในสังคมได้ ประชาชน ที่ถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมก็ยังคงไม่ได้รับโอกาสและไม่ได้รับการแก้ไข ปัญหา นอกจากนี้ยังทำให้ประชาชนไม่ได้รับการสนับสนุนในการเข้าถึงสิทธิด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านสังคมด้านเศรษฐกิจและด้านการเมืองได้อย่างเท่าเทียมกัน และส่งผลให้บทบัญญัติดังกล่าวเป็นอุปสรรคต่อการบังคับใช้กฎหมายให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่พระราชบัญญัติฉบับนี้มีได้กำหนดให้ มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนโอกาสในการเข้าถึงสิทธิด้านต่าง ๆ ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ตามมาตรา 10 วรรคสอง อนุมาตรา 1 แห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 ให้เป็นภาระหน้าที่หลักของคณะกรรมการ สทพ. และมีสภาพบังคับตามกฎหมายที่จะต้องมีการดำเนินการอย่างจริงจัง จึงไม่สอดคล้องกับหลักความเสมอภาคและทฤษฎีภารกิจของรัฐในเรื่องของภารกิจลำดับรองในการส่งเสริมสวัสดิการเพื่อสร้างความเป็นธรรมให้แก่สังคม โดยเน้นที่มาตรการป้องกันและการแก้ไขปัญหา แต่มิได้มีมาตรการที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้มีความเท่าเทียมระหว่างเพศอย่างจริงจัง ถึงแม้ปัญหาจะได้รับการแก้ไขและมีการป้องกันมิให้เกิดขึ้นแล้ว หากขาดการส่งเสริมและสนับสนุนดังกล่าวก็จะส่งผลทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับ มาตรการการส่งเสริมและสนับสนุนความเท่าเทียมระหว่างเพศ ตามมาตรา 10 วรรคสอง อนุมาตรา 1 แห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 ทำให้สังคมไม่มีการพัฒนาเกี่ยวกับการสร้างความเท่าเทียมระหว่างเพศอย่างยั่งยืน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การที่พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 มาตรา 10 วรรคสอง อนุมาตรา 1 ได้บัญญัติให้คณะกรรมการ สทพ. มีอำนาจกำหนดมาตรการพิเศษคือมาตรการส่งเสริมโอกาสให้มีความเท่าเทียมระหว่างเพศในการเข้าถึงสิทธิด้านต่าง ๆ ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ และด้านการเมือง เมื่อเป็นเพียงมาตรการเสริมที่อาจพิจารณาดำเนินการควบคู่กับหน้าที่หลักตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ส่งผลให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาความเท่าเทียมระหว่างเพศได้อย่างแท้จริง ทำให้สังคมก็ยังคงมีการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความแตกต่างระหว่างเพศอยู่เสมอความประพุดติทางสังคมและวัฒนธรรมการเลือกปฏิบัติระหว่างเพศที่ให้เพศ

ชายเป็นใหญ่ก็ยังเป็นสิ่งที่ถูกปลูกฝังอยู่ในจิตสำนึกของสังคมไทย จนกระทั่งกลายเป็นสิ่งที่เพศชายเข้าใจว่าตนต้องได้รับการปฏิบัติที่ดีกว่าเพศหญิง จากจุดนี้ทำให้เพศหญิงเกิดการเสียเปรียบอย่างมาก และบุคคลที่มีการแสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิดก็ต้องได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับเพศหญิงและเพศชายอย่างเท่าเทียมกัน หากภาครัฐไม่มีการกำหนดมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลมีโอกาสอย่างชัดเจนและสามารถบังคับใช้ได้จริง ปัญหาความเท่าเทียมระหว่างเพศก็จะไม่ได้รับการแก้ไข ส่งผลให้ผู้ที่ถูกเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมต้องเผชิญกับปัญหาไม่มีที่สิ้นสุด สังคมไม่ยอมรับในความเท่าเทียมระหว่างเพศและมองว่าเป็นเรื่องธรรมดาของความแตกต่างตามธรรมชาติ ทำให้เกิดปัญหาครอบครัวและปัญหาสังคมที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์ในมุมมองของนานาชาติอีกด้วย

5. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาดังนี้

5.1 ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการบังคับใช้มาตรา 17 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558

ผู้วิจัยเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่เป็นคำนิยามของมาตรา 17 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 โดยให้มีหลักการตามข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อ 1 จะต้องมีการแก้ไขให้มีการตีความตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

ข้อ 2 จะต้องมีการกำหนดประเภทและขอบเขตของการตีความตามข้อยกเว้นต่างๆ ให้ชัดเจน

ข้อ 3 จะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคำนิยามของข้อยกเว้นให้มีความชัดเจนแน่นอนว่าเป็นการกระทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว หรือมีใบรับรองที่มีการอ้างว่าได้รับการลงนามจากผู้มีอำนาจให้สามารถกระทำการเช่นนั้นได้ เช่น การกระทำเพื่อความมั่นคงของชาติจะต้องมีใบรับรองเป็นหลักฐานแน่ชัดว่าเป็นการกระทำเพื่อวัตถุประสงค์ของการปกป้องความมั่นคงของชาติ รวมทั้งเอกสารที่อ้างว่าเป็นใบรับรองนั้นจะต้องมีหลักฐานและได้รับการพิสูจน์จึงจะถือว่าเป็นใบรับรอง

5.2 ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการการออกคำสั่งเรียกตามมาตรา 22 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558

ผู้วิจัยเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 22 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 โดยการกำหนดให้มีเนื้อหาเพิ่มเติมที่ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

“จะต้องกำหนดเกี่ยวกับขั้นตอน กระบวนการ และกรอบระยะเวลาในการที่จะให้ผู้เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวก หรือชี้แจงข้อเท็จจริง หรือตอบหนังสือสอบถาม หรือส่งสิ่งของ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องแก่ กรรมการ วลพ. อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการ มอบหมาย ให้มีความชัดเจน”

5.3 ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการการส่งเสริมและสนับสนุนความเท่าเทียมระหว่างเพศ ตาม มาตรา 10 วรรคสอง อนุมาตรา 1 แห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558

ผู้วิจัยเห็นควรให้มีการยกเลิกมาตรา 10 วรรคสอง อนุมาตรา 1 แห่งพระราชบัญญัติ ความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 แต่ถ้อยคำตามอนุมาตรา 2 ยังคงเดิม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมในเนื้อหาของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ ความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 โดยกำหนดให้มีเนื้อหาที่ประกอบด้วยหลักการ ดังต่อไปนี้

“แผนการส่งเสริมและสนับสนุนโอกาสให้มีความเท่าเทียมระหว่างเพศ

ข้อ 1 จะต้องกำหนดเกี่ยวกับมาตรการที่จะส่งเสริมและสร้างสังคมให้มีความเท่าเทียม ระหว่างเพศ โดยกำหนดเป็นแผนที่มีกรอบระยะเวลาดำเนินการอย่างชัดเจน

ข้อ 2 จะต้องกำหนดให้ทุกจังหวัดและทุกท้องถิ่นมีแผนการดำเนินการเกี่ยวกับการ ส่งเสริม และสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับโอกาสในการเข้าถึงสิทธิด้านต่าง ๆ ทั้งทาง สังคม เศรษฐกิจและการเมือง

ข้อ 3 จะต้องมีการดำเนินการเกี่ยวกับการประสัมพันธ์เพื่อเพิ่มความเข้าใจให้แก่ประชาชน ในด้านการสร้างสังคมที่มีความเท่าเทียมระหว่างเพศ”

บรรณานุกรม

กิตติศักดิ์ ปรกติ. *หลักทั่วไปในการใช้และการตีความกฎหมาย*. บทความทางวิชาการในโอกาส ราลึกรครบรอบ 100 ปี ศาสตราจารย์จิติ ดิงศภัทย์.

เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์.(2555). *หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชน*. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.

ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์. (2540). *กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง*, กรุงเทพฯ : จิรรัช การพิมพ์

บรรเจิด สิงคะเนติ. (2555). *หลักพื้นฐานสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตาม รัฐธรรมนูญใหม่*. (พิมพ์ ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : วิญญูชน.

วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2557). *คำสอนว่าด้วยรัฐและหลักกฎหมายมหาชน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โครงการตำราและเอกสารการประกอบสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. (2543). *สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540*. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. *สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกิจการเด็กเยาวชนสตรี ผู้สูงอายุและผู้พิการ สภาผู้แทนราษฎร*. (ระหว่าง 2 กรกฎาคม 2551 ถึง 12 พฤษภาคม 2552 และระหว่าง 13 พฤษภาคม 2552 ถึง 9 พฤษภาคม 2554).

อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์ (2555). *สิทธิมนุษยชน*. (พิมพ์ครั้งที่ 5) กรุงเทพฯ : วิญญูชน.

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)